

Historieglimt 104

Bakke gård

Bakke gård ble i 2014 solgt til en privat familie etter å ha vært i Grafisk fagforenings eie siden 1993. At en så sentral historisk eiendom ikke går over til offentlig eie, forteller litt om hvordan myndighetene verdsetter historiske minner. Den ligger som Innherredsveien 3 like ved Bakke kirke. Navnet er innlysende også idag der den ligger på en høy bakkekam rett opp for veien. Enda tydeligere var det i eldre tid da sjøen gikk helt inn til der veien ligger idag. Bakke ble drevet som gård gjennom hele Middelalderen. Tidlig ble det lagt et nonnekloster (Nunnusetr á Bakke) på gården. Det er litt usikkert når klosteret ble grunnlagt, men det var nok midt på 1100-tallet. Vi har et glimt fra Sverres saga fra 1183. Da kong Sverres nybygde langskip Mariasuden gikk av stabelen i Nidaros dette året, gav kongen noen liturgiske klær til Bakke kloster. I borgerkrigstiden er det flere ganger nevnt at fiender la til ved klosterets brygge. I 1950 ble det funnet et stykke av den steinsatte veien som førte ned til denne brygga. I 1212 har vi et nytt glimt. Da var Håkon Håkonsen som gutt på besøk. Hans saga forteller: «*Håkon kongssønn var som oftest hos jarlen, men den dag tinget var, fikk gutten lov til å komme til sin skyldkone Astrid over på Bakke. Han kom hjem igjen om kvelden etter kveldsmaten.*» Astrid var av kongelig ætt og var nonne i Bakke kloster.

Klosteret var et benediktinsk kvinnefelleskap og holdt virksomheten i gang helt frem til reformasjonen. Ja, faktisk fikk nonnene bo der flere tiår etter reformasjonen. Klosteret er første gang nevnt i kildene midt på 1100-tallet. Det stod under tilsyn av erkebispem som det var vanlig med de eldre klosterene. Bispebesøket var hvert år på 27. desember, Johannes evangelistens dag. Bakke ble et rikt kloster. Godset bestod blant annet av 256 gårder rundt Trondhjem, i Trøndelag og på Møre. Eksempelvis tilhørte både Bakkaunet og Lade til dette godset. Mange av nonnene var døtre av velstående foreldre. De brakte med seg medgift særlig i form av gårder eller gårdparter. Velstående enker gav seg inn i klosteret som også fungerte som alders- og sykehjem. Betalingen var også da gjerne gårder eller gårdparter. Bevarte dokumenter fra Bakke gjennom hundreårene forteller ofte om makeskifter og andre økonomiske forhold.

Ved reformasjonen beslagla kongen godset. Verdien av godset fremgår av kong Fredrik III's salg til brødrene Marselis i 1660 for 29.032 riksdaler! Klosteret stod etter reformasjonen under verdslig ledelse, en forstander. Han var forpliktet til å skaffe søstrene mat og klær. Bygningene må ha ligget omkring tunet på nåværende Bakke gård. Siste nonne døde i 1561. I 1564 ble bygningene brent av svenske tropper. En instruktiv tavle med informasjon er satt opp ved Kirkegata. Mye av bygningsmassen var at stein, men den ble senere revet. Den 24 desember 1606 fikk de som arbeidet med utbygging av Vår Frue kirke, tillatelse til å benytte de «*overblevne gamle Muurstene, som findes paa den*

gamle Kirke paa Bakke Kloster». Under en av de nåværende bygninger er det funnet en mur med østvestgående orientering.

Det er mye å fortelle om Bakke. Historien omfatter blant annet tre branner. I 1564 og 1658 ble husene brent ned av svenske fiender. I 1718 brente nordmennene gården for at svenskene ikke skulle finne ly der. Bakke klostergods forble krongods til 1683 da det ble solgt til assessor Abraham Høyer. Sønnen Marcus Nissen Høyer arvet og solgte til borgermester Anders C. Tønder. Hans svigersønn, oberstløytnant Hans Kyhn ble neste eier. Hans arvinger overdro Bakke til biskop Peder Krog i 1699. Biskopen som også var sogneprest i Strinda, bygde i 1715 Bakke kirke, oppkalt etter hans kone Anna Dorothea. Han måtte også bygge nye hus på gården etterat de ble ødelagt ved den svenske beleiringen i 1718. Peder Krog anla i 1703 den reperbanen som ble drevet helt til 1892. Gårdens nåvæende våningshus ble bygd av Carl Henning Krog som kjøpte gården i 1766. Den var firti meter lang og fikk seteritak med tilbaketrukket loftsetasje. Krogfamilien hadde gården til 1787 da Johannes Finne var kjøper. Etter at Finnes enke døde ble Bakke delt i to deler i 1835 mellom de to døtrene. Også hovedhuset ble delt i to. Den østlige delen ble kalt Rosenborg. Den ene delen av hovedbygget ble revet for å bygge det nye huset på Rosenborg. Bakke gård tilhørte fra 1858 kaptein og tollkasserer J. A. Müller og hans slekt til 1931 da kommunen kjøpte gården. I 1927 ble den gjenstående del av hovedhuset fredet. Året etter ble menighetskontorer for Bakke menighet innredet i huset. Det var også benyttet som prestebolig til 1971. Fra 1971 ble gården benyttet til kunstnerverksted inntil Trondheim grafiske fagforening kjøpte Bakke i 1993.

Et glimt får vi i Seniors minner fra 1880-åra i Adresseavisen for 2. februar 1932: *«Der hvor Innherredsveien begynner ved Bakke kirke, gikk det tidligere et bekkefar som den moderne ingeniørkunst har lukket for stedse. Nonnegaten eksisterte ennu ikke. Veien fortsatte som nu, men efter en smalere trace, hvor veigrøften ved Bakke og Rosenborg gårder ennu av de eldre vil være i friskt minne. På Bakke gård bodde artillerikaptein Møller, hvis enke i mange år drev gården inntil den ble utparsellert til byggetomter. Nabogården Rosenborg, hvis originale besidder Rosenvinge var eier av det jorde hvor den nuværende bydel Rosenborg ligger. Ved Innherredsveien strakte seg den bekjente Næss reperbane, hvorav rester nu for det meste er innlemmet i Trondhjem mek verksteds eiendommer.»*